

Europaudvalget

Referat af 16. europaudvalgsmøde

Mødedato: fredag den 19. januar 2024

Tidspunkt: kl. 9.00

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 18. januar 2024

1. Rådsmøde nr. 4001 (udenrigsanliggender) den 22. januar 2024

Forelæggelse ved udenrigsministeren

Rådsmøde 4001 – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)

2. Rådsmøde nr. 4003 (almindelige anliggender) den 29. januar 2024

Forelæggelse ved udenrigsministeren

Rådsmøde 4003 – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)

- FO 3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om kviksølv for så vidt angår tandfyldningsamalgam og andre produkter tilsat kviksølv, der er omfattet af begrænsninger for fremstilling, import og eksport

Forelæggelse ved miljøministeren

– *Nyt forhandlingsoplæg*

KOM (2023) 0395

KOM (2023) 0395 – Bilag 2 (samlenotat)

KOM (2023) 0395 – Bilag 3 (notat om forhandlingsoplæg)

EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)

4. Rådsmøde nr. 4002 (landbrug og fiskeri) den 22.-23. januar 2024

Miljøministeren forelægger dagsordenspunkt 5

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri forelægger dagsordenspunkter 1-4

Rådsmøde 4002 – Bilag 1 (samlenotat pkt. 5)

Rådsmøde 4002 – Bilag 2 (samlenotat pkt. 1-4)

EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)

- FO 5. Forordning om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet
Forelæggelse ved klima-, energi- og forsyningsministeren
– *Revideret forhandlingsoplæg*
KOM (2023) 0094
KOM (2023) 0094 – Bilag 5 (samlenotat)
KOM (2023) 0094 – Bilag 6 (notat om forhandlingsoplæg)
EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)
EUU alm. del (20231) – Bilag 131 (udvalgsmødereferat side 97, forelagt til forhandlingsoplæg 13/10-23)
- FO 6. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Unions arbejdsmarkedsstatistikker om virksomheder og om ophævelse af Rådets forordning EF nr. 530/1999 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning EF nr. 450/2003 og EF nr. 453/2008 ("forslag til forordning om arbejdsmarkedsstatistikker")
Forelæggelse ved digitaliserings- og ligestillingsministeren
– *Nyt forhandlingsoplæg*
KOM (2023) 0459
KOM (2023) 0459 – Bilag 4 (samlenotat)
KOM (2023) 0459 – Bilag 5 (notat om forhandlingsoplæg)
EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)
EUU alm. del (20231) – Bilag 183 (udvalgsmødereferat side 25, senest behandlet i EUU 17/11-23)
7. Siden sidst
Orientering ved digitaliserings- og ligestillingsministeren
EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)
- a) Forordningen om et interoperabelt Europa
KOM (2022) 0720
- b) Forordningen om kunstig intelligens
KOM (2021) 0206
- c) Forordning om en sikker digital identitet
KOM (2021) 0136
- d) Forordningen om horisontale cybersikkerhedskrav til produkter med digitale elementer
KOM (2022) 0454

- e) Forordningen om en fælles digital portal
KOM (2017) 0256

L 8. Eventuelt

Der vedlægges foreløbige oversigter over de under punkt 1-2 og 4 nævnte møder.

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg
L =Lukket behandling

Rådsmøde nr. 4001 (udenrigsanliggender) den 22. januar 2024

1. Ruslands aggression mod Ukraine
 - *Politisk drøftelse*
 - EUU alm. del (20231) – Bilag 69 (udvalgsmødereferat side 1239, forelagt til forhandlingsoplæg 22/9-23)
2. Situationen i Mellemøsten
 - *Politisk drøftelse*
3. Eventuelt
4. Siden sidst
 - a) Orientering om forslag om anvendelse af ekstraordinære indtægter fra immobiliserede russiske aktiver til støtte for Ukraine
JOIN (2023) 0052

Alle dagsordenspunkterne hører under Udenrigsministeriets ressort.

Rådsmøde nr. 4003 (almindelige anliggender) den 29. januar 2024

- * 1. Præsentation af det belgiske formandskabs prioriteter
 - *Præsentation af formandskabet/ Politisk drøftelse*

- 2. Den landespecifikke retsstatsdialog
 - *Politisk drøftelse*
 - KOM (2023) 0800

- 3. Lovgivningspakke om forsvar af det europæiske demokrati
 - *Orienterende debat*
 - KOM (2023) 0637, KOM (2023) 0630

- 4. Eventuelt

- 5. Siden sidst

Dagsordenspunkterne 1-2 hører under Udenrigsministeriets ressort. Dagsordenspunkt 3 er delt ressort mellem Udenrigsministeriet og Justitsministeriet.

* Dagsordenspunktet forventes ikke forelagt mundtligt.

Rådsmøde nr. 4002 (landbrug og fiskeri) den 22.-23. januar 2024

1. Formandskabets arbejdsprogram for første halvår 2024
 - *Præsentation fra formandskabet*
2. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet
 - *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
3. Strategisk dialog om fremtidens europæiske landbrug
 - *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om ændringer af forordning (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973 og (EU) 2019/472 for så vidt angår de mål, der ligger til grund for fastsættelsen af fiskerimuligheder
 - *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*KOM (2023) 0771
5. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om overvågning af europæiske skove
 - *Politisk drøftelse*KOM (2023) 0728
6. Eventuelt
7. Siden sidst

Dagsordenspunkt 1-4 hører under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeris ressort.
Dagsordenspunkt 5 hører under Miljøministeriets ressort.

Europaudvalget

Referat af 16. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 19. januar 2024

Tidspunkt: kl. 9.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Niels Flemming Hansen (KF) formand, Henrik Møller (S) næstformand, Kim Valentin (V), Karin Liltorp (M), Jens Henrik Thulesen Dahl (DD), Alexander Ryle (LA), Alex Ahrendtsen (DF), Søren Søndergaard (EL) og Christian Friis Bach (RV).

Desuden deltog: Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen, minister for fødevarer, landbrug og fiskeri Jacob Jensen, miljøminister Magnus Heunicke, klima-, energi- og forsyningsminister Lars Aagaard og digitaliseringsminister Marie Bjerre.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 4001 (udenrigsanliggender) den 22. januar 2024

Rådsmøde 4001 – udenrigsanliggender – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Alle punkter forelægges til orientering.

1. Ruslands aggression mod Ukraine

– *Politisk drøftelse*

EUU alm. del (20231) – Bilag 69 (udvalgsmødereferat side 1239, forelagt til forhandlingsoplæg 22/9-23)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg forventer en drøftelse, der bl.a. vil berøre EU's sikkerhedstilsagn til Ukraine, EU's langsigtede støtte til Ukraine samt Ukraines fredsformel. Ukraines udenrigsminister forventes at deltage virtuelt i den første del af mødet.

På rådsmødet i december 2023 modtog vi en status for EU's konsultationer med Ukraine om EU's sikkerhedstilsagn. Konsultationerne pågår fortsat, og jeg forventer, at vi på rådsmødet modtager en ny status. For nylig har Storbritannien annonceret indgåelse af en bilateral aftale med Ukraine om sikkerhedstilsagn. Det er mit håb, at også EU snart når i mål, da det vil sende et vigtigt signal om EU's langsigtede støtte til Ukraine.

Når det kommer til den langsigtede støtte til Ukraine, gælder det først og fremmest etableringen af en militær bistandsfond under den europæiske fredsfacilitet. Rådet arbejder lige nu videre med

denne som opfølgning på det Europæiske Råd i december. Det gælder også vedtagelsen af Ukraine-faciliteten, som det jo desværre ikke lykkedes at nå til enighed om på DER. Sagen drøftes igen på et ekstraordinært møde i Det Europæiske Råd den 1. februar.

Fra regeringens side bakker vi fortsat op om at sikre EU's langsigtede støtte til Ukraine. Det er afgørende, at vi sender et stærkt signal til både Ukraine og Rusland samt vores partnere om, at vi i EU står last og brast med Ukraine, så længe det er nødvendigt. Det gælder både hvad angår EU's sikkerhedstilsagn og den videre dialog med Ukraine herom, forslaget om den militære bistand på op til 20 mia. euro fra 2024 til 2027 og vedtagelsen af Ukraine-faciliteten på 50 mia. euro.

Med hensyn til fredsformlen vil drøftelsen være en opfølgning på det seneste møde mellem nationale sikkerhedsrådgivere den 14. januar 2024 i Davos. Mere end 80 lande deltog, hvilket er det hidtil største deltagerantal. Det er et godt tegn og understreger, at fredsformlen har manifesteret sig som det eneste reelle fredsinitiativ på bordet. Derfor mener regeringen fortsat, det er vigtigt, at Danmark og EU understøtter initiativet.

Alex Ahrendtsen (DF): Det er afgørende, at Ukraine vinder krigen. Det er afgørende, at russerne bliver slået tilbage. Dansk Folkeparti er med hele vejen, og det er det danske folkestyre også. Det er jo en fornøjelse. Situationen i Europa bekymrer mig, især med henblik på Ungarn i EU. Jeg har svært ved at gennemskue, hvad der foregår. Det kan være, at Udenrigsministeriet har en bedre vurdering, end jeg har. Skyldes det, at Viktor Orbán-regeringen anvender en Erdoğan-tæppehandlerlogik? Skyldes det, at man reelt er allieret med Putinstyret? Eller skyldes det bare en selvovervurderet regering, som forsøger at presse flere midler ud af EU? Jeg kan simpelt hen ikke gennemskue det, og det går mig på nerverne.

Christian Friis Bach (RV): Det er meget uheldigt, at Ungarn kan blokere for Ukraine-faciliteten. Vi har tidligere diskuteret det, og vi håber ikke, der bliver givet indrømmelser til Orbán i den forbindelse. Tværtimod håber vi, at man prøver at øge presset på ham. Hvordan forholder ministeren sig til opfordringen fra en stor del af Europa-Parlamentet om at fratage Orbán stemmeret i Rådet, hvor samtlige parlamentsmedlemmer fra regeringspartierne har skrevet under på den erklæring? Hvordan vil regeringen udmønte den politik? Vil vi tage det op og kæmpe for det i Rådet?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Alex Ahrendtsens analyse af situationen med Ungarn er interessant. Jeg deler bekymringen. Det er ærgerligt, at det ikke lykkedes at få faciliteten på plads i december 2023. På den positive side er det dog glædeligt, at beslutningen om at indlede optagelsesforhandlinger blev truffet, selv om beslutningen beroede på et midlertidigt fravær af den ungarske repræsentant. Det var utraditionelt, men dog en løsning. Der skal også findes en løsning nu, og den bliver fundet. Hvis det ikke kan ske inden for rammerne af EU, må vi forfølge en alternativ sti med en EU26-løsning, for vi kan ikke lade Ukraine stå i en situation med tomme kasser.

Der er forsøg på at skabe et billede af en generel krigsfatigue, men vi skal huske på, at det kun er en enkeltstående undtagelse, der bekræfter hovedreglen om, at alle er med. Det gælder også de lande, hvor ledende politikere kommunikerer – efter vores opfattelse – lidt skævt på hjemmebane, for man gør det rigtige, når man sidder omkring bordet.

Til Christian Friis Bach: Regeringen består af politikere, som statsministeren har udpeget, og ikke af europaparlamentsmedlemmer. Regeringens politik er ikke deponeret i Europa-Parlamentet. Generelt mener jeg, at Rådets tilgang til håndteringen af situationen med Ungarn er lidt anderledes i et parlament, der er på vej i valgkamp. Vi er meget fokuserede på at finde en reel løsning på denne udfordring frem for at stå og råbe ad et medlemsland, bare fordi medlemslandet står og råber lidt ad os. Det er sagen for alvorlig til. Der skal findes en omfattende løsning på det ekstraordinære møde i Det Europæiske Råd, og her er jeg rimelig fortrøstningsfuld.

Søren Søndergaard (EL): Jeg forstår det sådan, at man på mødet til februar uanset hvad vil beslutte at udbetale Ukraine de 50 mia. euro, som de er blevet stillet i udsigt af EU uden betingelser. Altså uden at Ungarn får mulighed for at nedlægge veto en gang om måneden eller en gang hvert halve år. Hele den 5-årige periode vil blive garanteret.

Det kan ske på forskellige måder. Det kan ske ved ligesom på rådsmødet i december at sende Orbán på verdens dyreste tissepause – ved, at man betaler Orbán for at acceptere det. Jeg går ikke ud fra, at det er det, ministeren mener. Jeg kunne egentlig godt tænke mig, at ministeren klart siger, at det ikke er den danske position at betale Orbán penge for at sikre, at han gør det, han burde gøre.

Der er også muligheden for at gå uden om det formelle system, hvilket allerede er forberedt. Derfor har jeg behov for en klar melding fra regeringen om, at man ikke vil give Orbán penge for ikke at blokere, og at man er klar til at gå uden om det formelle system og sikre, at Ukraine kan få den aftalte støtte i hele den 5-årige periode.

Problemet med fredsplanen er, at forudsætningen er, at der sker i hvert fald en af to ting: at Ukraine vinder på slagmarken, og at styret i Rusland krakelerer. Det er fint at samle opbakning omkring den, men indtil da er det en relativt teoretisk øvelse, for der er ikke skyggen af chance for, at den vil blive realiseret, så længe situationen i Ukraine fortsætter på denne måde. Det understreger bare behovet for, at den støtte, EU har lovet, rent faktisk kommer frem, så Ukraine har mulighed for at modstå angrebene og vinde terræn tilbage.

Christian Friis Bach spurgte, om Orbán skal have lov at sidde i formandsstolen i et halvt år, hvor situationen i Ukraine er meget anspændt. Jeg forstod ministerens svar sådan, at europaparlamentsmedlemmernes holdning ikke var den samme som regeringens. Så vidt jeg forstår, er Venstres officielle holdning, at Rådet skal stemme for at udskyde Ungarns formandskab med et halvt år. Det er i hvert fald, hvad Morten Lykkegaard udtaler: »Venstre foreslår derfor, at Rådet i stedet stemmer om at udskyde Ungarns EU-formandskab med et halvt til et helt år«. Så ét regeringsparti har i hvert fald en klar holdning til, at det skal ske. Jeg ved ikke, om andre partier deler den holdning. Det er Parlamentets holdning, men jeg håber da, at andre partier også har den holdning.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg vil gerne præcisere, at det ikke er Det Europæiske Råds møde den 1. februar 2024, jeg forelægger her. Jeg forelægger udenrigsministermødet på mandag. Statsministeren forelægger rådsmødet i udvalget, som hun deltager i. Derfor vil det være lidt præmaturligt at gå meget dybt ind i det, og det vil på nuværende tidspunkt være forkert at garantere det ene eller det andet.

Jeg kan dog garantere, at Danmark er yderst optaget af at finde en løsning, så vi kan stille faciliteter til rådighed for Ukraine. Vi kan ikke acceptere en situation, hvor et enkelt medlemsland blokerer for det. Derfor arbejdes der på at undersøge forskellige tilbagefaldsmuligheder, herunder at adskille lånedelen fra gavedelen og at køre noget af det i EU26 og resten i EU. Det kræver en vis spændstighed, men samtidig skal vi passe på ikke bare at sige, at vi går vores egne veje, så folk kan komme af kroen. Det er centralt at opretholde et pres, med henblik på at et samlet EU får truffet en beslutning, der stiller de ressourcer til rådighed. Vi skal undgå at sende et signal til et bestemt medlemsland om, at vi går vores egne veje, hvis de ikke spiller konstruktivt med.

Jeg forholdt mig ikke til spørgsmålet om roterende formandskab i svaret til Christian Friis Bach. Jeg forholdt mig til at fratage stemmeretten som en del af resolutionen. Det er vigtigt at fastholde EU-enighed. Jeg er bekymret over Ungarns position, men vi skal overveje, hvordan vi håndterer det, hvilke interne stridigheder man påtager sig, mens Europa er i krig. Det er vigtigt at bevare beslutningskraften.

Modsat Parlamentet er jeg ikke på vej ud i valgkamp, så jeg har ikke behov for at sige noget, som er meget tydeligt og slagfærdigt, som – hvis det rent faktisk blev ført igennem – ville stille Europa et efter min mening uhensigtsmæssigt sted, når det handler om at bevare sammenhængskraften.

Fredsformlen har mange dimensioner. En del af det handler relativt lavpraktisk om at forberede Ukraine til at kunne stå på egne ben, når krigen er slut. Derfor giver det absolut mening at arbejde i alle sporene. Det afgørende er dog situationen på landjorden, det handler om militær støtte, økonomisk støtte og sikkerhedstilsagn. Vi kaster os ind i det arbejde, herunder det vigtige spørgsmål om, hvordan vi omsætter løfter til handling. Vi er udfordrede af, at mens Rusland nærmest har omstillet sig fuldstændig til krigsøkonomi, er Europa et andet sted. Der er et kæmpe arbejde med at få opstillet forsyningskæder og skabe et samarbejde, der gør, at den politiske vilje, som er der, de penge, der sådan set er afsat, og de løfter, der er givet om ammunition m.v., også kan indfries.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg er helt enig i, at det er fristende at reagere hurtigt og fratage Ungarn stemmeretten, men jeg støtter ministerens synspunkt om at være forsigtig med at træffe for hurtige beslutninger i denne situation. Det kan underminere EU som institutionel kapacitet i verden ved at bringe grundlæggende spilleregler til diskussion, hver gang der er uenighed. Vi har i øvrigt selv benyttet os af det med f.eks. euroen, så der findes forskellige løsninger. Vi bør bevare de eksisterende regler og være kritiske over for udfordringerne i Ungarn. Vi kan måske overveje flere spor i EU, ligesom vi har gjort det inden for økonomisk politik. Måske kan man gå sammen om noget i EU26, uden at det med til at underminere den grundlæggende infrastruktur i Europa.

Når vi taler om Ukraine og Rusland, synes jeg, det er interessant at tale om NATO og det amerikanske valg, hvor Trump synes at have støtte. Hvordan påvirker det vores grundlæggende forståelse af konflikten i Ukraine i forhold til Rusland? Jeg er ikke helt enig i, at vi skal vente på at vinde krigen på slagmarken. Det handler også om at finde ud af, hvordan autokratiseringen af Rusland kan blive tilbagerullet. Jeg ved godt, det er meget vanskeligt med den nuværende situation, men hvad er der af civile og politiske oppositionskræfter, som man kunne støtte?

Kim Valentin (V): Vi har ikke brug for at invitere konflikten ind i vores egen kreds. Vi har brug for politiske løsninger og for at vise, at det er muligt at håndtere uenigheder konstruktivt. Ja, det er

møgirriterende, at Orbán har givet udtryk for andre holdninger, og han er en sten i skoen mange steder. Jeg er sikker på, at hvis Orbán ikke var ledende i Ungarn, ville et andet lands leder være en sten i skoen. Sådan er det, når man er mange sammen, og derfor skal vi finde løsninger for at genskabe harmonien.

Det mest bekymrende for mig er, at idéugen placeres sådan, at det bliver svært at træffe grundige og dybe beslutninger i hele 2024 på grund af den kommende valgkamp og en ny Kommission. Vi skal være forsigtige med at træffe beslutninger under sådanne omstændigheder. Derfor tror jeg, at de store lande vil presse på i rådsprocessen, og jeg bemærkede, at Emmanuel Macron kom med en meget tydelig udtalelse om Ukraine i denne uge: Rusland må ikke vinde. Det er ikke en nem melding at komme med i Frankrig med de meget forskellige politiske fløje. Derfor tror jeg, at det er bedre, hvis de store lande arbejder sammen i stedet for at bringe konflikten ind i rådsmøderne.

Det kan være, at Orbán indser, at han skal drikke en masse vand, inden han går ind til mødet. Det er også en løsning, for det er en konstruktiv afståelse fra at gøre noget, der er skidt for os alle. Jeg er glad for, at USA, trods interne forskelle, kan tage stilling til spørgsmål, der vil gælde for resten af 2024. Det er, hvad jeg lægger mærke til i forhold til Ukraine-konflikten. Venstre står bag og støtter regeringens holdning altid. Jeg ser frem til DER-mødet, da diskussion er præmatur på nuværende tidspunkt.

2. Situationen i Mellemøsten

– Politisk drøftelse

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det er forventningen, at både den israelske og den palæstinensiske udenrigsminister deltager i dele af rådsmødet – samtidig med at der også lægges op til en drøftelse med udenrigsministrene fra Saudi Arabien, Egypten og Jordan samt generalsekretæren for Den Arabiske Liga. Jeg ser det som positivt, at vi får lejlighed til at drøfte den aktuelle situation med vores partnere i regionen. Det giver også et godt afsæt for EU's videre diplomatiske engagement.

Som bekendt fortsætter kampene i Gaza, hvor der fortsat er omkring 130 gidsler, og hvor den humanitære situation mildest talt er katastrofal. Ustabiliteten på Vestbredden fortsætter med sammenstød mellem navnlig israelske sikkerhedsstyrker og bosættere og palæstinensere.

Hertil kommer, at risikoen for regional eskalering er blevet yderligere aktualiseret den seneste tid. Vi har bl.a. set en stigning i konfrontationerne mellem Israel og Hezbollah i Libanon. I Det Røde Hav og Adenbugten er den maritime sikkerhedssituation tilspidset på grund af Houthibevegelsens fortsatte angreb på den civile skibsfart. Dette diskuterede vi i Det Udenrigspolitiske Nævn den 18. januar 2024, hvor regeringen meldte ud, at vi indtræder i den amerikanskledede koalition. Der kommer beslutningsforslag om det og om det defensive fregatbidrag til førstebehandling i næste uge.

Et vigtigt fokus for drøftelserne i EU-regi vil være vores bestræbelser på at undgå, at konflikten mellem Israel og Hamas udvikler sig til en regional storkonflikt. Så situationen er ikke blevet mindre bekymrende siden vores sidste møde. Jeg forventer derfor, at drøftelserne på mandagens møde fortsat vil have fokus på, hvordan vi fra EU's side kan bidrage til at afhjælpe konflikten.

På kort sigt handler det om at håndtere den katastrofale humanitære situation – og i det hele taget at få stabiliseret Gaza. Her spiller EU en vigtig rolle. Der er først og fremmest behov for udvidede humanitære pauser og humanitære korridorer, så bistanden kan nå frem til de civile. Der er også behov for øget humanitær bistand. Fra dansk side bakker vi derfor op om EU's firdobling af det humanitære bidrag til Gaza, ligesom Danmark selv ad flere omgange siden den 7. oktober 2023 har ydet ekstraordinære humanitære bidrag.

Det er samtidig vigtigt, at vi opretholder presset på Hamas. Jeg forventer, at vi senest på rådsmødet vil kunne vedtage yderligere sanktioner mod Hamas og dets støtter. Der pågår samtidig drøftelser om tiltag mod ekstremistiske bosættere.

Jeg forventer også, at vi på rådsmødet vil drøfte situationen i og omkring Det Røde Hav. Vi drøfter lige nu i EU muligheden for at etablere en ny EU-ledet sømilitær mission i området, der skal styrke den maritime sikkerhed, herunder retten til fri sejlads. Vi støtter fra dansk side op om, at EU også kan være med til at spille en stabiliserende rolle i området. Vi har også taget højde for en eventuel etablering af en EU-mission i beslutningsforslaget om fregatten.

På den længere bane vil vi fra dansk side fortsat aktivt støtte op om, at EU bidrager til, at der genstartes en fredsproces, som på længere sigt kan føre til en vedvarende fred baseret på en tostatsløsning. Uden at det påkaldte sig særlig stor opmærksomhed, initierede EU i september 2023 en proces om det ved EU's særlige udsendinge. Desuden var der møder om det i forbindelse med

FN's Generalforsamling. Der er dermed en god troværdighed i, at der var taget initiativ til det allerede før den 7. oktober, men det skal selvfølgelig gentænkes og relanceres.

Selv om det ser vanskeligt ud, er det den eneste bæredygtige løsning. Her skal vi også samarbejde med vores partnere i regionen.

Alex Ahrendtsen (DF): Det er fint, vi sender noget ned til Det Røde Hav og huttelihutterne, men vi skal helst ikke ende i samme situation som med piraten Lucky, som vi sejlede til Danmark og f.eks. gav dyre proteser. Hvad vil regeringen gøre for at undgå at ende i samme situation? Vi skal ikke bare samle folk op og sende dem til Danmark. De skal blive dernede.

Christian Friis Bach (RV): Det er meget uheldigt, hvad der sker omkring Yemen. Jeg vil blot opfordre til, at den danske linje fortsat er, at vi går meget forsigtigt ind i det. Der er en vis positiv effekt af de dramatiske begivenheder med angrebene på skibene, for måske er det faktisk kimen til at få nedtrappet konflikten mellem Saudi-Arabien, De Forenede Arabiske Emirater og Yemen. Det bliver vanskeligere for Saudi-Arabien og De Forenede Arabiske Emirater for alvor at engagere sig i krigen. Det vil kunne opfattes, som om de straffer houthierne for at støtte palæstinenserne. Organisationen Safer Yemen vurderer, at alle parter nu forsøger at udvise forsigtighed. Måske kan dette føre til noget positivt som en nedtrapning og en fredsløsning i Yemen.

Regeringen taler stadig om udvidede humanitære pauser, men man stemte faktisk for våbenhvile til FN's Generalforsamling. Der er også vedtaget en resolution i parlamentet om permanent våbenhvile. Præcis hvor står regeringen i den sag? Jeg opfordrer til, at vi får stoppet konflikten.

Har man gjort sig overvejelser om den kommende afgørelse fra Den Internationale Domstol (ICJ)? Det kan ende med en afgørelse, som kræver midlertidige foranstaltninger som f.eks. våbenhvile.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det Røde Hav og den danske fregat er ikke emnet for en diskussion på udenrigsministtermødet på mandag, men for en kommende diskussion i Folketingssalen. I den forbindelse er spørgsmålet uhyre relevant. Regeringen foreslår oprettelsen af en taskforce for at håndtere det, da det er klart, at vi ikke skal ende i en situation som den, der bliver beskrevet.

Til Christian Friis Bach om regeringens holdning til våbenhvile: Vi støtter en humanitær våbenhvile. Dette er i overensstemmelse med vores stemme i FN's Generalforsamling, og det er vores officielle position. Der er forskellige positioner i EU, og det er afgørende, at vi bestræber os på at opnå enighed. Denne enighed skal bl.a. baseres på en anerkendelse af behovet for pauser i kamphandlinger og en mere massiv humanitær bistand. Det forsøger vi at presse på for i EU-sammenhæng.

Der er også spørgsmålet om at revitalisere en fredsproces, der står over for store udfordringer. EU har dog en mulighed for at spille en konstruktiv rolle. Signalerne fra parterne i regionen på alle niveauer er, at man gerne ser, at EU engagerer sig i det.

Det plejer at tage nogle uger for Den Internationale Domstol at konkludere, men der vil ske udskiftninger af dommere i starten af februar, så man må alt andet lige tro, at det sker forinden, for ellers bliver processen vanskeliggjort. Afgørelser fra Den Internationale Domstol kan rykke ved vores forudsætninger, men det kan vi ikke spekulere over, før vi ved mere.

Søren Søndergaard (EL): Jeg er hundrede procent enig i det, som står i samlenotat: »Regeringen bakker op om bestræbelserne på at undgå regional eskalering«. Det kan gøres på forskellige måder, og det kommer vi til at diskutere i salen i den kommende uge. Der skal træffes nogle valg. Der kan være uenighed, men målsætningen bakker vi hundrede procent op om.

Men der sker hele tiden noget – også siden samlenotat blev skrevet. I går meddelte Benjamin Netanyahu fuldstændig offentligt, at det ikke er Israels politik at få en tostatsløsning – at man er imod en tostatsløsning. Det har han gjort klart for USA. Det forklarer jo mange ting: Hvorfor man har gjort 80 pct. af Gaza by ubeboelig. Hvorfor man har drevet noget, der vil svare til 4,5 millioner danskere, ned i hjørnet af Gaza. Hvorfor man sprængte Gaza Universitet i luften i går. Ikke på grund af, at der var Hamasfolk, for det har været et israelsk hovedkvarter i den sidste periode, men fordi man nu havde trukket sig ud af hovedkvarteret. Det forklarer den måde, man fører krigen på. Jeg spørger bare i al stilfærdighed, om ikke Netanyahus fuldstændig klare melding udmelding kommer til at indgå på mødet, og hvilket indtryk den gør på udenrigsministeren.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Vi er enige om målsætningen. Det beror på løbende at tage stilling til, hvad det kloge at gøre er. Netanyahus udmelding vil også blive genstand for debat på mandag. Danmarks og EU's position er, at der ikke er et alternativ til en tostatsløsning. Dem, der argumenterer for en enstatsløsning, anviser en forkert vej. Det er vores position, som der er stor opbakning til i Folketinget. Jeg håber, at vi kan fastholde denne position. Jeg vil ikke skabe polemik, for vi skal diskutere udenrigsministermødet på mandag, men det undrer mig, at nogle partierne indtager synspunkter om, at vi skal cutte alle bånd til det palæstinensiske selvstyre, og at vi ikke skal understøtte dem med f.eks. udviklingsbistand. Det vil modvirke tostatsløsningen at indtage den position. Der er brug for at opkvalificere det palæstinensiske selvstyre på alle dimensioner, herunder bl.a. legitimitet og kompetencer. EU har mulighed for at spille en rolle, fordi vi både er en legitim samtalepartner for Israel og for Palæstina. Jeg synes ikke, at Netanyahus udmelding er hjælpsom for processen.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg er meget enig i, hvad der er blevet sagt før om at undgå regional eskalering. Det er vi alle enige om. Men det interessante spørgsmål er, hvordan vi undgår det. Hvem bidrager til eskaleringen? Er det Israels aggression? Er det vores manglende fordømmelse af Israel? Hvad driver konflikterne? For at undgå eskalering skal vi forstå, hvad der skaber den, og vi skal også se på vores egen position for at undgå at bidrage til eskaleringen.

Christian Friis Bach (RV): Jeg vil ikke udråbe mig selv til verdens største Yemenekspert, men jeg har lyttet meget til dem, jeg kender, som arbejder med i Yemen. Der er to scenarier for Yemen. Det ene er en optrapning, hvor vi svarer endnu hårdere tilbage. De lader sig provokere. Vi får en yderligere optrapning. Man begynder at tale om at komme houthierne på terrorlister og tiltag som sanktioner, hvilket blot driver dem tættere på Iran.

Men det andet scenarie er, at dette trods al sin tragik kan være en anledning til at skabe nye alliancer og måske endda en fredsproces i Yemen, al den stund vi så en tilnærmelse mellem Iran og Saudi-Arabien. Der er nogle befolkninger, som støtter palæstinenserne. Saudi-Arabien har ikke udnyttet de aktuelle bombeangreb fra Storbritannien og USA til at bryde den skrøbelige våbenhvile. Jeg mener som Søren Søndergaard og udenrigsministeren at, vi skal forsøge at udnytte det til at deeskalere. Måske ligger her kimen til en mere varig våbenhvile og måske endda en fredsløsning

omkring Yemen. Det kræver selvfølgelig, at houthierne giver de nødvendige sikkerhedsgarantier, men jeg vil bare advare imod at eskalere situationen, hvilket vi typisk gør i den slags konflikter. Jeg tror, det vil være utrolig farligt omkring Yemen lige nu, og det er vigtigt at arbejde mod at finde løsninger og et fælles grundlag for parter, der tidligere har stået på hver deres side af konflikten.

Det kræver dog, at man også fra europæisk side sender meget klare signaler til Israel om, at den måde, de fører krig på, ikke er i orden, og at den måde, Netanyahu udtaler sig om fremtidens løsninger på, er helt uacceptabel.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det kan blive meget langt, hvis vi skal analysere hele situationen og finde ud af, præcis hvad der vil eskalere og deeskalere. Jeg er dog grundlæggende enig med Christian Friis Bach i, at der nede bag dette er relativt mange lande og kræfter, der har en intention om, at det ikke skal komme ud af kontrol.

Det kan man bl.a. se på den relativt afbalancerede reaktion, der har været på amerikansk ledede modsvar mod houthierne. Mange forholder sig tavse, og jeg tror ikke, man tager helt fejl, hvis man oversætter det til en slags passiv støtte. Det har vel sine rødder i normaliseringsprocessen mellem Saudi-Arabien og Israel fra før den 7. oktober, som stadig gør sig gældende i dag, på trods af at nogle forsøgt at standse den. Det er også derfor, at det er så vigtigt at fastholde en dialog med alle disse partnere i området og have en ligeværdig dialog med Israel og Palæstina.

Jeg blev i den forbindelse lidt overrasket over den position, som en række partier indtager i det danske Folketing ved at sige, at vi skal cutte relationen til palæstinenserne. Vi har også lukkede drøftelser i Nævnet, og jeg mærker helt klart, at der er nuancer i, hvad folk siger i lukkede rum og i åbne rum. Man har offentlige opinioner, også når det ikke omsætter sig i en stemmeseddel. Alle agerer politisk, uanset om de er folkevalgte eller har tilegnet sig kompetencer selv og har synspunkter, der spejler den offentlige opinion. Der er en kæmpe risiko for, at folk ad logikkens veje drives ud i noget meget uhensigtsmæssigt. Derfor er det så vigtigt, at man bevarer roen og overblikket. Der er ret mange, der spiller konstruktive roller, også ud over det, man egentlig får fornemmelsen af, hvis man bare hører, hvad folk siger derude. Saudi-Arabien er et eksempel på dette.

Det handler om at bevare balancen. Derfor er vi nødt til at markere ret præcist, at vi ikke er indforståede med udsagnet fra Israels premierminister i går. Desuden er der jo altid lidt valgkamp.

Jeg er et hundrede procent enig med Kim Valentin, når han meget klogt siger, at vi ikke har brug for at invitere konflikten ind i vores eget rum. Derimod skal vi finde løsninger. Det ligger også i det, jeg sagde før. Hvis der var valgkamp, og det eneste, der var vigtigt for en, var at markere nogle synspunkter, der kunne give en overskrift osv., kunne man sagtens anlægge en anden tilgang til både Orbán, Netanyahu, houthierne osv. Der er mange, man kunne sige en masse ting om. Men vi bliver nødt til at holde os for øje, at det vigtige er at finde løsninger. Og de er også under udvikling.

Orbán befinder sig i marginen i forhold til den brede position i Europa. Den tyske regering har lige annonceret en fordobling af den militære støtte til Ukraine i forhold til sidste år. Nederlandene har allokeret mere end 2 mia. euro i 2024 primært til militær støtte. Selv har vi med bred enighed truffet beslutning om at donere mere end 60 mia. kr. over en flerårig periode, som både per capita og i absolutte tal bringer Danmark op blandt nogle af de største donorer. Det har vi alle et ansvar for at erindre. Hvis vi bruger al vores energi på at snakke om, at et eller andet sammenhold er ved at blive brudt, kommer vi til at skabe et forkert og uhensigtsmæssigt billede af, hvordan tingene

egentlig er. Her ved 2-årsdagen for Ruslands invasion af Ukraine står det klart, at Europa trods besværligheder har leveret et sammenhold, som helt åbenlyst har overrasket Kreml, hvor man regnede med at løbe Ukraine over ende på kort tid. 2 år senere har EU indledt konkrete optagelsesforhandlinger med Ukraine, man har leveret massiv støtte, og man har i NATO-sammenhæng udviklet et koncept om sikkerhedstilsagn, der skal bringes i mål inden det næste NATO-topmøde. Det perspektiv skal man holde fast i.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

a) Orientering om forslag om anvendelse af ekstraordinære indtægter fra immobiliserede russiske aktiver til støtte for Ukraine

JOIN (2023) 0052

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Kort før jul fremsatte Kommissionen og den højtstående repræsentant et foreløbigt forslag vedrørende såkaldt immobiliserede russiske aktiver.

På foranledning af Det Europæiske Råd har der i længere tid været drøftelser i Rådet om muligheden for at bringe russiske centralbanksaktiver og reserver i anvendelse med henblik på at støtte Ukraine. Det er et kompliceret spørgsmål, men det er positivt, at der nu er fremsat et første forslag.

Kort sagt handler forslaget om at anvende det ekstraordinære overskud, som måtte blive genereret i værdipapircentraler i EU som konsekvens af, at russiske centralbanksaktiver og reserver er underlagt sanktioner. Der er altså ikke tale om at anvende selve de immobiliserede aktiver, men at kigge på afkastet, de giver. Regeringen er fortsat ved at gennemgå forslaget, og jeg vil vende tilbage til udvalget, når vi har taget stilling til det.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 2. Rådsmøde nr. 4003 (almindelige anliggender) den 29. januar 2024

Rådsmøde 4003 – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Punkt 2 og 3 forelægges til orientering.

- * **1. Præsentation af det belgiske formandskabs prioriteter**
– *Præsentation af formandskabet/ Politisk drøftelse*

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

2. Den landespecifikke retsstatsdialog

– *Politisk drøftelse*

KOM (2023) 0800

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Der er lagt op til en drøftelse af de næste landekapitler i retsstatsrapporten. Det drejer sig om Spanien, Frankrig, Kroatien og Italien.

Kommissionen vil først præsentere landekapitlet for det enkelte medlemsland. Det pågældende medlemsland vil herefter redegøre for den seneste udvikling i landet. Efterfølgende vil der være mulighed for, at medlemslandene kan engagere sig i dialogen om de enkelte landekapitler og stille spørgsmål til de pågældende medlemslande.

Tidligere drøftede vi fem landekapitler på rådsmøderne, men efter evalueringen af dialogen i december 2023 er antallet sat ned til fire, mens antallet af landespecifikke drøftelser øges med én ekstra drøftelse om året.

Jeg forventer, at vi ligesom de tidligere gange får en konstruktiv erfaringsudveksling. Vi vil engagere os aktivt i drøftelserne og på den måde støtte op om formatet for retsstatsdialogen. Det er vigtigt, at medlemslandene løbende ser hinanden efter i sømmene for at sikre efterlevelsen af retsstatsprincippet. Det er netop det, dette instrument kan. Man kan ofte have fornemmelsen af – bl.a. da det danske landekapitel var til drøftelse – at der ikke er så meget at komme efter, men hvis man udelukkende retter opmærksomheden mod de steder, hvor der er noget at komme efter, bliver det ubalanceret.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Lovgivningspakke om forsvar af det europæiske demokrati

– *Orienterende debat*

KOM (2023) 0637, KOM (2023) 0630

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Kommissionen præsenterede lovpakken den 12. december 2023. Pakken skal drøftes for første gang på rådsmødet den 29. januar 2024.

Pakken har grundlæggende til formål at øge gennemsigtigheden i interesserevaretagelse på vegne af tredjelande. Den skal med andre ord beskytte det europæiske demokrati mod udenlandsk indblanding, herunder når det gælder valg.

Kerneelementet i lovpakken er et direktivforslag, der skal sikre fælles standarder for gennemsigtighed og ansvarlighed i det indre marked. Det skal ske gennem oprettelsen af et nationalt register, der skal skabe åbenhed om interesser, der eksempelvis ønsker at søge indflydelse på politikere og beslutningstagere.

Pakken indeholder desuden to henstillinger. Henstillingerne har overordnet til formål at fremme frie og retfærdige valg. De skal samtidig styrke borgernes og civilsamfundsorganisationers deltagelse i demokratiske beslutningsprocesser.

Regeringen forholder sig positivt til, at Kommissionen med lovpakken ønsker at styrke EU's og medlemslandenes robusthed over for indblanding og påvirkning fra aktører, der handler på vegne af tredjelande.

Vores demokratier er truet af udenlandsk indblanding. Alene i år skal der afholdes over 80 valg over hele verden, hvor over halvdelen af jordens befolkning skal afgive deres stemme. Det understreger vigtigheden af, at vi samarbejder internationalt om at øge modstandsdygtigheden over for udenlandsk indblanding. Det gælder ikke mindst i forbindelse med det kommende europaparlamentsvalg. Lovpakken skal netop ses i dette lys.

Der er på det kommende rådsmøde lagt op til en indledende drøftelse af pakkens indhold, der skal sætte retning for det videre arbejde. Regeringen vil gå konstruktivt til forhandlingerne. Det er dog afgørende, at der kan findes en løsning på elementet om de administrative bøder i direktivforslaget, idet dette giver anledning til forfatningsretlige betænkeligheder.

Det er generelt positivt, at Kommissionen ønsker at styrke den demokratiske ansvarlighed og gennemsigtighed gennem en ensartning af reglerne på tværs af det indre marked.

Som beskrevet i den udenrigs- og sikkerhedspolitiske strategi 2023 skal Danmark opnå øget modstandsdygtighed, bl.a. gennem et tættere europæisk samarbejde. Vi mener, at dette forslag ligger i naturlig forlængelse heraf.

Det er centralt at robustgøre vores valgprocesser i det år, vi går ind i. Vi ser derfor frem til forhandlingerne om lovpakken.

Theresa Scavenius (UFG): Frie demokratier er et af de emner, der optager mig allermost. Det er nemt at være kritisk, når afdemokratiseringen i et samfund er eskaleret enormt meget. Det er nemt at kritisere Vladimir Putin, når han har udviklet et meget autoritært samfund, og Donald Trump, når han angriber Kongressen. Men man skal være opmærksom på vejen derhen. Hvordan bliver et

samfund meget autoritært, populistisk eller terroristisk? Derfor vil jeg opfordre ministeren til at tage diskussionen meget alvorligt. Der er faktisk noget at komme efter i alle lande. Jeg deltog i et møde i Den Interparlamentariske Union (IPU), hvor mange oppositionsparlamentarikere fra f.eks. Spanien, Portugal og Grækenland rejser bekymringer omkring magtmisbrug og udfordringer relateret til journalister. Så jeg mener bestemt, at vi skal tage det meget alvorligt – både hvad angår de andre europæiske lande, men faktisk også os selv, for vi er selv stærkt udfordret. Vi rangerer i øjeblikket lavt hvad angår regler omkring lobbyisme, antikorruption osv.

Jeg vil altså opfordre ministeren til at tage disse diskussioner meget alvorligt, selv om problemerne nu er små – små problemer vokser sig større. Vi ved, det er sådan, et samfund går i en autokratisk retning, og det går i den retning i nogle europæiske lande lige nu.

Kim Valentin (V): I forbindelse med retsstatsdialogen blev der peget på vores behandling af lobbyisme som en svaghed. For at forsvare demokratiet i Europa er en mulig løsning et lobbyistregister. Udenrigsministeren bør være opmærksom på, at det ikke går ud over civilsamfundsorganisationerne, når vi tager det op.

Christian Friis Bach (RV): Der er en sammenhæng mellem retsstatsmekanismen og lovgivningspakken om det europæiske demokrati – også på dansk plan. Der er sammenhænge mellem denne lovpakke og anmærkningerne i landekapitlet om Danmark om svingdøre, dobbeltroller og åbenhed om finansiering.

Hvad er ministerens holdning til forslaget om et åbenhedsregister for tredjelandsinteressenter, der skal være offentligt tilgængeligt? Skal vi have det i Danmark?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Til Christian Friis Bach: Det har jeg ikke taget stilling til. Forhandlingerne startes nu i europæisk kontekst, og derefter forholder vi os til, hvordan vi håndterer det i Danmark. Det hører i øvrigt ikke under Udenrigsministeriets ressort.

Jeg er enig med Theresa Scavenius og Kim Valentin i, at man skal have et skarpt blik for disse udfordringer, selv om de kan virke små. Netop derfor nævnte jeg, at vi ikke skal nøjes med at have fokus på de lande, hvor vi intuitivt ved, at der er store udfordringer, for så kommer vi til at overse nogle udfordringer, der i den store sammenhæng ser mindre ud, men som bærer kimen i sig. Derfor er den systematiske tilgang værdifuld.

4. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

5. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

FO Punkt 3. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om kviksølv for så vidt angår tandfyldningsamalgam og andre produkter tilsat kviksølv, der er omfattet af begrænsninger for fremstilling, import og eksport

– *Nyt forhandlingsoplæg*

KOM (2023) 0395

KOM (2023) 0395 – Bilag 2 (samlenotat)

KOM (2023) 0395 – Bilag 3 (notat om forhandlingsoplæg)

EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Jeg skal indledningsvis beklage, at det desværre ikke har været muligt at overholde 8-ugersfristen for indhentelse af forhandlingsoplæg forud for fastlæggelsen af Rådets holdning.

Jeg beklager desuden, at det heller ikke har været muligt at overholde 8-dagesfristen for oversendelse af notaterne til udvalget. Det skyldes, at det belgiske formandskab først i sidste uge har oplyst, at formandskabet agter at indhente mandat på sagen allerede i slutningen af januar 2024.

Kommissionen fremlagde forslaget i juli 2023, og jeg orienterede udvalget om sagen den 13. oktober 2023. Det spanske formandskab prioriterede ikke sagen. De afholdt kun ét arbejdsgruppemøde – i oktober – hvor forslaget blev præsenteret. Det er derfor temmelig overraskende, at det belgiske formandskab nu melder, at de vil lukke sagen i januar 2024. Derfor har vi måttet presse processerne, for at jeg kan nå at indhente et forhandlingsoplæg.

Forslaget er en ændring af kviksølvsforordningen. Formålet er at udfase brugen af kviksølv i tandfyldninger og i forskellige former for lyskilder, bl.a. lysstofrør.

Forslaget indebærer, at det fra 2025 vil være forbudt for tandlæger at anvende tandfyldninger med kviksølv på alle borgere. De nuværende regler har også et forbud, men det retter sig kun mod børn og gravide. Så det vil altså blive udvidet til hele befolkningen i fremtiden. Dog vil der være en undtagelse, hvis det af medicinske årsager er strengt nødvendigt at anvende tandfyldninger med kviksølv. Det kan f.eks. være i tilfælde af allergier. Derudover er der i forslaget også et forbud mod fremstilling, import og eksport af seks forskellige lyskilder tilsat kviksølv.

Regeringen støtter forslaget. Kviksølv er et ekstremt giftigt stof, som vi skal gøre alt, hvad vi kan, for at udfase. Med forslaget gør vi op med den sidste store kviksølvanvendelse i EU, nemlig kviksølv til tandfyldninger.

FO Det indstilles, at man fra dansk side støtter forslaget, idet man

- lægger stor vægt på, at der indføres et forbud mod brug af tandfyldningsamalgam i 2025, der samtidig giver mulighed for undtagelse i specielle medicinske tilfælde.
- lægger stor vægt på, at der sker en udfasning af fremstilling, eksport og import af de seks angivne lyskilder.

Søren Søndergaard (EL): Vi kan som udgangspunkt støtte forslaget, for det er en forbedring.

I samlenotatet refereres der til tandfyldningsamalgam og »andre produkter«. Er de »andre produkter« de lyskilder, som omtales, eller er det noget helt andet?

I referatet fra den 15. juni 2016 kan man læse, at den daværende miljø- og fødevarerminister lovede, at Danmark fortsat kunne have særregler. Det vil sige, at vi vil kunne vedtage strengere regler på kviksvølvområdet. Er det stadig gældende, og har vi gjort anvendelse af de særregler?

I 2016 var den daværende regering imod en delegeret retsakt om midlertidig oplagring af kviksvølv og kviksvølvforbindelser. Er den nuværende regering fortsat imod den retsakt?

Da sagen blev behandlet i Europa-Parlamentet, mente Enhedslisten, at man skulle fokusere på området med allerstørst forurening af kviksvølv i forbindelse med tænder, og det er i krematorierne. Det kom vi ikke igennem med, men vil regeringen i forbindelse med diskussionerne arbejde for, at der kommer retningslinjer til medlemslande for udledning af kviksvølv fra krematorier, som altså er den primære forureningskilde?

I tilfælde af, at spørgsmålene besvares bekræftende, vil Danmark så tage selvstændige skridt til national lovgivning, indtil der kommer et forbud fra Kommissionen?

Miljøministeren (Magnus Heunicke): De andre produkter er lysstofrørene.

Vejledningen fra Sundhedsstyrelsen er strammere end det, EU har foreslået. I Danmark brugte tandlægerne kviksvølv i 0,7 pct. af tilfældene i 2022. I 2019 var det i 1,7 pct. af tilfældene, så der har været et fald i Danmark, og det skyldes, at Sundhedsstyrelsen er opmærksom på at begrænse det. Men vurderingen er, at man bruger langt mere i andre lande i EU – forslaget vil altså ikke have den store betydning i Danmark, men det vil have stor betydning andre steder.

Kommissionen har valgt ikke at inkludere krematorier i forslaget. De har udarbejdet en konsekvensanalyse, og konklusionen er, at den økonomiske byrde for krematorierne ikke står i rimeligt forhold til de opnåede miljømål. De konkluderer også, at der vil være en ulige fordeling mellem medlemslandene, fordi der er stor forskel på, hvor meget man bruger. Danmark har allerede fra 2012 haft standardkrav til udledning af kviksvølv fra krematorier, så også der er vi gået foran.

Søren Søndergaard (EL): Men vil ministeren arbejde for det i forbindelse med diskussionerne? Og hvad med den delegerede retsakt?

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Vores vurdering er, at det ikke er muligt at få nye elementer med i forslaget. Det kan der muligvis komme i de efterfølgende trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet, hvilket vi fra dansk side vil se positivt på.

Hvad spørges der mere præcist til med hensyn til den delegerede retsakt?

Søren Søndergaard (EL): I 2016 var den daværende regering imod, at der skulle være en delegeret retsakt om midlertidig oplagring af kviksvølv og kviksvølvforbindelser. Eksisterer den delegerede retsakt stadig væk, og er regeringen stadig væk imod den? Det er ikke afgørende for vores holdning, for vi støtter forslaget, så vi kan få svaret skriftligt.

NOT Formanden (Niels Flemming Hansen): Vi får et svar skriftligt fra ministeren.

Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Dansk Folkeparti har ytret sig imod det.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 4002 (landbrug og fiskeri) den 22.-23. januar 2024

Rådsmøde 4002 – Bilag 1 (samlenotat pkt. 5)

Rådsmøde 4002 – Bilag 2 (samlenotat pkt. 1-4)

EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Jeg forelægger punkt 5 til orientering.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Jeg forelægger punkt 1-4 til orientering.

1. Formandskabets arbejdsprogram for første halvår 2024

– *Præsentation fra formandskabet*

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): De vigtigste sager i det belgiske formandskabs arbejdsprogram set med danske øjne er forslaget om nye genomteknikker vedrørende planter samt Kommissionens dyrevelfærdspakke.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

2. Internationale handelsaftaler og -forhandlinger på landbrugsområdet

– *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Fokus forventes at være på udfordringerne i samhandelen mellem EU og Ukraine.

Vores tilgang er, at vi skal undgå handelsrestriktioner over for Ukraine. Det vil være en forkert tilgang at introducere handelsrestriktioner på EU-plan, men i særdeleshed også på nationalt plan. Fri samhandel med EU hjælper den ukrainske økonomi og knytter Ukraine tættere til EU.

Et andet vigtigt emne bliver forberedelsen af WTO's 13. ministerkonference. Konferencen finder sted i Abu Dhabi i slutningen af februar 2023.

Fra dansk side bakker vi stærkt op om det multilaterale handelssystem og WTO.

Theresa Scavenius (UFG): Der er mange kapitler om bæredygtighed med fokus på miljø og natur, men essensen af handelspolitikken er øget eksport og import af palmeolie, soja, kød osv., som er i modstrid med principperne om biodiversitet, natur og klima. Det er vigtigt at forholde sig til denne uoverensstemmelse og beslutte, hvilken vej vi ønsker at følge. Vi har lige diskuteret skovpolitik, og det er mystisk, at vi ikke tager nogen skovpolitiske hensyn i vores handelspolitik.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): I juni 2022 præsenterede Kommissionen forskellige tiltag med fokus på at øge bæredygtigheden i de handelsaftaler, EU indgår. Man kan f.eks. referere til den nyligt indgåede aftale med New Zealand, hvor der er indført høje standarder for bæredygtighed. Det er i øvrigt i dansk interesse, da vi har spidskompetencer på teknologier inden for det.

Theresa Scavenius (UFG): Som jeg husker aftalen med New Zealand, har man forbudt intensivt dyrehold, hvilket er et godt eksempel på en handelsaftale, der tager hensyn til bæredygtighed. Der er dog ikke andre handelsaftaler, der indeholder krav om bæredygtighed, blot hensigtserklæringer.

Jeg opfordrer regeringen til at støtte implementeringen af EU-standarder i handelsaftalerne. Vi siger ofte herhjemme, at som et lille land kan vi ikke gøre så meget, men her kan vi netop gøre rigtig meget, hvis vi understøtter bedre handelsaftaler, f.eks. med Chile. Hvis aftalen var mere bæredygtig, ville vi have opnået mere, end vi kunne have gjort herhjemme. De europæiske handelsaftaler er et vigtigt instrument, hvis vi virkelig ønsker at fremme bæredygtighed i verden.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Jeg er enig i, at bæredygtighed skal være et element, når vi indgår disse handelsaftaler. Der skal dog to til tango, og nogle gange må man vælge mellem ikke at handle med hinanden, eller også må man indgå en aftale, hvor bæredygtighed fylder mest muligt. Handelsaftalen med New Zealand er et eksempel på, at man er begyndt at arbejde i den retning, og det er positivt.

3. Strategisk dialog om fremtidens europæiske landbrug

– *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Drøftelsen skal føde ind i en strategisk dialog, som Kommissionen vil igangsætte. Der vil være en bred inddragelse af forskellige interessenter i dialogen.

Fra dansk side vil vi overordnet lægge vægt på

- den grønne omstilling.
- fortsat markedsorientering.
- behovet for forenkling af den fælles landbrugspolitik.

Det er et emne, som vi vil vende tilbage til i de kommende år, når vi skal begynde at diskutere udformningen af EU's landbrugspolitik efter 2027.

Christian Friis Bach (RV): Dette er et afgørende punkt. Hvis man går tidligt ind i processen, kan man for alvor nå at påvirke det. Jeg har ikke noget imod det, regeringen lægger vægt på, men kan vi gøre noget for, at vi for alvor kan få en fremtidig landbrugspolitik, som sætter landmændene fri og indfører en mere bedriftsbaseret tilgang til det? Et af målene er, at de store industrilandbrug skal have udfaset en god del af deres landbrugsstøtte, da det ikke giver mening at behandle alle landbrug ens. Vi skal også samtænke klima, natur og landbrugsstøtten, så vi sikrer et bæredygtigt landbrug. Jeg opfordrer til en tidlig og bred politisk dialog om emnet, der inddrager alle interessenter, for at sikre en fælles vision.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Det er et spørgsmål, der optager mange i hele EU i øjeblikket, og det vil helt sikkert også spille en rolle i den kommende kampagne forud for europaparlamentsvalget.

Jeg er enig med Christian Friis Bach i, at vi skal være tidligt på færde. Jeg foreslår en politisk dialog med Folketinget i nærmeste fremtid, hvor vi kan diskutere, hvad partierne mener, og interessenter skal selvfølgelig også inddrages. Vi kan fra dansk side komme på banen med konkrete forslag, som vi kan bruge i forbindelse med vores formandskab i 2025. Vi er så småt begyndt planlægningen og prioriteringen af formandskabet, så vi kan præge retningen for landbrugsområdet, herunder med fokus på grøn omstilling og arealanvendelse.

4. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om ændringer af forordning (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973 og (EU) 2019/472 for så vidt angår de mål, der ligger til grund for fastsættelsen af fiskerimuligheder

– *Sagen er ikke på dagsordenen for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 23. januar 2024, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde*

KOM (2023) 0771

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Punktet omhandler Kommissionens forslag om tilpasning af reglerne for flerårige planer for Østersøen, Nordsøen og de vestlige farvande.

Med forslaget fjernes en enslydende bestemmelse i de tre planer. Den fastslår, at fiskerimuligheder under alle omstændigheder skal fastsættes med mindre end 5 pct. sandsynlighed for, at en bestands gydebiomasse falder under grænsereferencpunktet.

Kommissionen har for første gang i sine forslag om fiskerimuligheder for 2024 anvendt en meget restriktiv fortolkning af bestemmelsen, så den fik forrang frem for andre beskyttelsesforanstaltninger.

Rådet var ikke enig i Kommissionens fortolkning. Med Kommissionens forslag fjerner man usikkerheden om forståelsen af teksten. Regeringen støtter Kommissionens forslag.

Punktet er ikke på dagsordenen til rådsmødet, men forventes vedtaget på et kommende rådsmøde.

Theresa Scavenius (UFG): Det er problematisk at lempe lovgivningen – det er der bestemt ikke behov for. Jeg vil gerne bede ministeren forholde sig til, om vi vil beskytte fiskeriet på lang sigt eller give efter for kortsigtede interesser, der kan underminere fiskeriet på længere sigt. Det er et politisk valg, og jeg er bekymret for, at man beskytter fiskeren i dag frem for i morgen og fremadrettet.

Christian Friis Bach (RV): Dansk Naturfredningsforening er noget skeptiske over for at fjerne 5-procentsreglen.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): Til Theresa Scavenius: Det er ikke enten-eller. Vi skal have et fiskeri i dag og dermed også rammer for at opretholde arbejdspladser, aktivitet og kulturarv omkring fiskeriet i dag, samtidig med at vi udvikler fiskeriet til kommende generationer. Vi har netop modtaget rapportering fra vores fiskerikommission, og vi studerer nøje de anbefalinger, der kan påvirke kursen, inklusive spørgsmålet om redskabsvalg. I diskussionen om redskabsvalg i Folketingssalen var der bred enighed om, at bomtrawl skal udfases, og det er netop for at sikre fiskeriet på længere sigt.

5. Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om overvågning af europæiske skove

– Politisk drøftelse

KOM (2023) 0728

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Jeg forelagde sagen for udvalget i december 2023, da den var på dagsordenen for miljørådsmødet den 18. december. Der er tale om et relativt nyt forslag fra slutningen af november.

Drøftelsen på miljørådsmødet i december var forholdsvis overordnet, og forhandlingerne blandt medlemsstaterne er først lige begyndt på arbejdsgruppeniveau. Der er derfor ikke meget nyt at berette.

Formålet med forslaget er at introducere en styrket og mere harmoniseret tilgang til overvågning af skovenes tilstand og udvikling i EU. Forslaget skal sikre et bedre datagrundlag, der kan bruges til at understøtte en bæredygtig forvaltning og en langsigtet planlægning på skovområdet i medlemslandene.

Regeringen hilser fremsættelsen af forslaget velkommen. Vi er enige i, at der er behov for en bedre belysning af skovenes tilstand og udvikling, især for at kunne understøtte indsatserne for klima og biodiversitet, hvor skovene spiller en afgørende rolle. I den forbindelse er det selvfølgelig også vigtigt, at vi sikrer, at de eksisterende nationale overvågningsprogrammer udnyttes bedst muligt. Dette synspunkt fremførte jeg på miljørådsmødet i december, og flere andre medlemsstater var enige.

Vi er som nævnt fortsat meget tidligt i processen og er først lige gået i gang med at analysere forslaget og dets konsekvenser. På den baggrund vil vi udvikle en mere detaljeret holdning til forslagets enkelte elementer. Jeg ser derfor frem til at drøfte forslaget med udvalget senere i år, når vi er kommet længere med forhandlingerne.

Theresa Scavenius (UFG): Forslaget er som udgangspunkt rigtig godt, men til forslaget følger en liste med alle de regler, som forslaget hænger sammen med, og den liste er rigtig lang. Vi har allerede en skovstrategi, en biodiversitetsstrategi, bioøkonomistrategi osv. Så hvorfor et nyt forslag nu? Vi har allerede lovgivning, der kan fint kunne sørge for, at vi havde gode, bæredygtige, robuste skove, men vi gør det ikke – hverken i Danmark eller i europæisk sammenhæng. Vil vi gennemføre al den naturpolitik, som ligger i spandevs alle steder? Vi har ikke brug for mere data for at vide, hvorfor skovene er vigtige for rigtig mange ting. Så hvorfor bliver vi med at diskutere det og indføre nye tiltag i stedet for at implementere dem, vi allerede har?

Københavns Universitet (KU) problematiserer datakvaliteten. Har ministeren forholdt sig til, hvordan vi sikrer datakvaliteten, så vi faktisk kan sammenligne data på tværs af landene?

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Jeg kan sagtens erklære mig enig i, at der skal handling til, og det ville være en stor fejl at tro, at man har løst alle problemerne med flere data. Men KU pointerer, at jo stærkere data vi har, jo nemmere er det at opnå vores mål. Det er vigtigt, at data ensortes på tværs af landene. EU har vedtaget en politik for naturgenopretning, hvor skovene spiller en stor rolle, og jeg hører fra grønne organisationer, at men er meget interesseret i stærke data. På den måde kan vi nemmere påvise, hvad der skal til for at sikre, at det bevæger sig i en rigtig retning.

Medlemsstater kan godt gå videre og stille flere datakrav, hvilket er vigtigt for os, dels for at sikre, at de stærke danske data kan blive brugt i de databaser, og dels for at vi vil kunne overvåge mere. Hvis EU vælger et mindre ambitiøst niveau – hvilket man nok gør – kan vi stadig godt registrere sårbar natur i vores skove.

6. Eventuelt

Ministrene havde ingen bemærkninger til dette punkt.

7. Siden sidst

a) Lovgivningspakke på kemikalieområdet

Punktet fremgår ikke af dagsordenen, men blev tilføjet under mødet.

Miljøministeren (Magnus Heunicke): Jeg vil orientere udvalget om et nyt forslag fra Kommissionen. Det drejer sig om en lille og meget teknisk lovgivningspakke på kemikalieområdet, der går under titlen: »Ét stof – én vurdering«. Den består af to forordninger og et direktiv. Formålet er at forbedre effektiviteten og sammenhængen i sikkerhedsvurderingen af kemikalier på tværs af EU's kemikalielovgivning.

Forslaget er helt nyt, og forhandlingerne er endnu ikke gået i gang. Notat om forslaget vil blive oversendt til udvalget inden for den nærmeste fremtid, og jeg regner med at skulle forelægge forhandlingsoplæg på sagen senere i 2024.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

b) Dom fra EU-Domstolen (sag C-330/22)

Punktet fremgår ikke af dagsordenen, men blev tilføjet under mødet.

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri (Jacob Jensen): EU-Domstolen har den 11. januar 2023 afsagt dom i sag C-330/22. Jeg orienterede om sagen ved forelæggelse af rådsmødet i den 13. oktober 2023.

Sagen vedrører kvoter i de vestlige farvande, som for 2020 i Rådet var fastsat til bifangstkvoter på mere end nul. Det var i en situation, hvor den videnskabelige anbefaling var »ingen fangst«.

Kort sagt konkluderer EU-Domstolen, at der ikke er fremført noget, som kan rejse tvivl om gyldigheden af de berørte kvoter.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO Punkt 5. Forordning om foranstaltninger til reduktion af omkostningerne ved etablering af gigabitnet

– *Revideret forhandlingsoplæg*

KOM (2023) 0094

KOM (2023) 0094 – Bilag 5 (samlenotat)

KOM (2023) 0094 – Bilag 6 (notat om forhandlingsoplæg)

EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (20231) – Bilag 131 (udvalgsmødereferat side 97, forelagt til forhandlingsoplæg 13/10-23)

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard): Jeg forelagde den 13. oktober 2023 forslaget om en gigabitforordning til forhandlingsoplæg. Rådet vedtog sin holdning til forslaget på telerådsmødet den 5. december.

Europa-Parlamentet har i forhandlingerne med Rådet fremlagt et forslag om en ændring af prisreguleringen af udlandstelefoner. Det forslag indgik ikke i Kommissionens oprindelige forslag og derfor heller ikke i forhandlingsoplægget fra oktober. Jeg forelægger i dag et supplerende forhandlingsoplæg om dette emne.

Der har siden 2019 været fastsat et loft over, hvor meget det må koste for forbrugerne at ringe eller sende sms'er fra deres hjemland til et andet EU-land. Disse regler står til at udløbe i maj 2024. Europa-Parlamentet har foreslået helt at afskaffe teleselskabernes mulighed for at opkræve en merpris for udlandstelefoner inden for EU.

Regeringen vil gerne være med til at forhindre, at de forbrugere, der benytter udlandstelefoner, kommer til at betale urimeligt høje priser for denne type af tjenester. Priserne for udlandstelefoner bør ikke være markant højere, end hvad det koster at levere tjenesterne. Høje priser for udlandstelefoner er en unødigt barriere for kommunikationen mellem EU-landenes borgere.

På den baggrund støtter regeringen en fortsat prisregulering af udlandstelefoner, herunder en eventuel reduktion af detailprislofterne, f.eks. ved hjælp af en gradvis årlig reduktion af detailprislofterne, hvis de underliggende data understøtter det.

Regeringen anerkender, at der kan være reelle omkostninger forbundet med at udbyde udlandstelefoner for teleselskaberne, og prisregulering bør sikre, at selskaberne kan få disse omkostninger dækket.

FO Regeringen lægger vægt på, at prisregulering af udlandstelefoner fortsætter på en måde, der ikke pålægger teleudbydere unødige byrder, og som gør det muligt for dem at få dækket de omkostninger, der er forbundet med at udbyde de pågældende tjenester. Det vil sige, at teleudbydere får mulighed for at få dækket deres reelle meromkostninger hos de forbrugere, som anvender de pågældende tjenester.

Theresa Scavenius (UFG): Det er en svær problematik, for der er forskellige hensyn at tage. Man kunne diskutere, hvorvidt området skal anses som en almindelig vare eller som offentlig infrastruktur, som vi ønsker, borgerne har adgang til. I så fald vil prislofter være mere relevant, end hvis det blot er en almindelig vare.

Søren Søndergaard (EL): Enhedslisten stemte imod forhandlingsoplægget i oktober, fordi vi ikke syntes, det var stramt nok. Vi kan konstatere, at den supplerende del fører forhandlingsoplægget en smule i vores retning, og derfor stemmer vi for den supplerende del, men ikke for det oprindelige forhandlingsoplæg.

Formanden (Niels Flemming Hansen): Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun SF har ytret sig imod det.

FO Punkt 6. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Unions arbejdsmarkedsstatistikker om virksomheder og om ophævelse af Rådets forordning EF nr. 530/1999 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning EF nr. 450/2003 og EF nr. 453/2008 ("forslag til forordning om arbejdsmarkedsstatistikker")

– *Nyt forhandlingsoplæg*

KOM (2023) 0459

KOM (2023) 0459 – Bilag 4 (samlenotat)

KOM (2023) 0459 – Bilag 5 (notat om forhandlingsoplæg)

EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (20231) – Bilag 183 (udvalgsmødereferat side 25, senest behandlet i EUU 17/11-23)

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Udvalget blev orienteret om sagen den 17. november 2023, hvor der blev rejst nogle gode spørgsmål, som jeg vil besvare senere.

Oprindeligt var planen at forelægge forhandlingsoplægget den 1. december 2023. Det blev på grund af uforudsete forhold desværre ikke muligt.

Forslaget har til formål at etablere en fælles lovgivningsramme for europæisk arbejdsmarkedsstatistik om løn og ledige stillinger for virksomheder. Lovgivningen integrerer tre eksisterende forordninger om henholdsvis

- statistik om lønstruktur og samlede arbejdsomkostninger.
- det kvartalsvise lønomkostningsindeks.
- kvartalsstatistikker over ledige stillinger.

Forslaget indfører såkaldte ad hoc-moduler, hvor Kommissionen fremover kan tilføje supplerende spørgsmål til eksisterende dataindsamlinger om arbejdsmarkedsforhold. Herudover gør forslaget den kønsopdelte lønstatistik obligatorisk. Den er hidtil blevet indsamlet på frivillig basis. Forslaget udvider også kravene på nogle statistikområder, så der er bedre dækning af mindre virksomheder og af den offentlige sektor.

De præcise datakrav vil blive specificeret i gennemførelsesretsakter. Forslaget giver Kommissionen mulighed for gennem delegerede retsakter at justere listen over emner, der indsamles statistik om, samt hyppighed og tidsfrister for dataindsamlingen.

I det nuværende forslag er der ingen afgrænsning af de statistiske informationer, som medlemsstaterne via gennemførelsesretsakter kan blive forpligtet til at levere.

Forhandlingssituationen

Vi befinder os tidligt i processen, da der kun har været afholdt tre møder på teknisk niveau. Vi forventer, hvordan det belgiske formandskab arbejder videre med forslaget.

Jeg finder det hensigtsmæssigt at forelægge forhandlingsoplægget allerede nu, da forslaget kan bevæge sig hurtigt.

Spørgsmål fra Europaudvalget

På mødet i Europaudvalget den 17. november 2023 ønskede Theresa Scavenius at få bekræftet, om landbrug og fiskeri er undtaget fra forordningen. Jeg kan bekræfte, at disse er undtaget.

Christian Friis Bach rejste bekymringen om, at forslaget potentielt kan indebære en betydelig administrativ byrde for virksomheder med færre end ti ansatte. Det er en bekymring, der ligeledes er blevet rejst af Dansk Arbejdsgiverforening.

Jeg er enig i bekymringen, og i forhandlingsoplægget vil Christian Friis Bach og udvalget se, at regeringen bestræber sig på at adressere denne bekymring.

FO Forhandlingsoplæg

Regeringen

- støtter intentionerne om at samordne lovgivningen på de berørte statistikområder.
- lægger stor vægt på, at forordningen kan implementeres ved brug af administrative datakilder – eksempelvis registerdata – eller andre datakilder, der ikke øger indberetningsbyrden.
- lægger stor vægt på at afgrænse og præcisere omfang og indhold af, hvilke elementer der delegeres til Kommissionens efterfølgende fastlæggelse.
- lægger vægt på, at ad hoc-modulet fjernes, eller at der sker en afgrænsning og præcisering af dets anvendelsesområde.
- lægger vægt på, at forslaget generelt er balanceret og proportionalt, samt at det ikke pålægger virksomheder og myndigheder unødige byrder eller omkostninger.

Theresa Scavenius (UFG): Tak for at huske mit spørgsmål. Men hvorfor er landbrug og fiskeri undtaget?

Jens Henrik Thulesen Dahl (DD): I Danmarksdemokraterne deler vi ministerens bekymring for både delegerede retsakter og ad hoc-modulet, og da regeringen ikke lægger afgørende vægt på at få det ud af forslaget, kan vi ikke støtte mandatet.

Niels Flemming Hansen (KF): Det Konservative Folkeparti er meget bekymrede for forslaget og vil tilslutte os, at regeringen bør lægge afgørende vægt på netop disse punkter, da det kan skabe en meget stor overbelastning for små og mellemstore virksomheder. Derfor kan vi heller ikke støtte forhandlingsoplægget.

Christian Friis Bach (RV): Tak for at huske spørgsmålet, svare på det og inddrage det i forhandlingsoplægget.

Jeg deler forundringen over, at landbrug og fiskeri skal undtages – især landbrug, der opererer som industri med kæmpe biogas- og pyrolyseanlæg, 92.000 slagtesvin, 15 medarbejdere og kantineordning. Vi bliver nødt til at behandle de store landbrug som industrielle virksomheder, for det er de.

Forhandlingsoplægget er dog afbalanceret, og vi støtter det.

Søren Søndergaard (EL): Tak for skærpeisen. Vi er bekymrede for de delegerede retsakter. Selvfølgelig kan der opstå ting i fremtiden, der kan være relevant at inddrage, og så må man tage det op til en politisk drøftelse til den tid i stedet for at lade det ske automatisk. Vi mener, at man bør lægge afgørende vægt på det.

Jeg forstår, det er tidligt i processen, men kan ministeren sige noget om forhandlingssituationen?

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Landbrug og fiskeri er ikke omfattet, da den primære sektor traditionelt ikke er omfattet af denne type statistik, og det gælder også for denne forordning. De er typisk dækket af andre forordninger vedrørende EU's Informationsnet for Landøkonomisk Bogføring (INLB). Det er for at sikre kontinuiteten i indsamlingen af statistik i den primære sektor. Derfor er det helt sædvanligt, at landbrug og fiskeri ikke er omfattet af denne forordning.

Regeringen deler bekymringen om de administrative byrder for virksomhederne. Derfor lægger vi stor vægt på muligheden for at indsamle data via administrative datakilder – f.eks. registerdata – så det ikke øger indberetningsbyrden. Vi lægger dog kun stor vægt på det og ikke afgørende vægt for at undgå at placere os i en ugunstig forhandlingssituation, men vi vender selvfølgelig tilbage til udvalget, hvis det går helt skævt i forhandlingerne. Vi har netop modtaget et kompromisforslag, der ser godt ud på dette punkt.

Søren Søndergaard (EL): Vi støtter »stor vægt«, under forudsætning af at ministeren lover at vende tilbage, hvis de delegerede retsakter ikke bliver afgrænset.

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Det vil jeg gerne svare ja til. Regeringen lægger stor vægt på at afgrænse og præcisere omfanget af, hvilke elementer der delegeres til Kommissionen, og at det implementeres via administrative datakilder. Vi forventer, at det er muligt. Er det ikke muligt, vender vi tilbage.

Alexander Ryle (LA): Liberal Alliance kan ikke støtte forhandlingsoplægget. Forslaget pålægger en stor administrativ byrde, især for små virksomheder, og vi mener, det er unødvendigt at give be-
føjelse til at vedtage delegerede retsakter.

Der lægges stor vægt på brug af registerdata, men der lægges ikke nok vægt på at fjerne ad hoc-modulet og ikke at pålægge unødige byrder og omkostninger for virksomhederne, og det synes vi er for svagt.

Christian Friis Bach (RV): Ministeren forklarede, hvorfor den primære sektor ikke er omfattet i forordningen, men vi efterlyste en holdning. Landbrugssektoren udvikler sig – vi får snart vertikale landbrug i kombination med almindeligt landbrug, måske i gigantiske bygninger med mange ansatte, der passer kunstvandingsanlæg, pyrolyse og biosolutions, så skillelinjen bliver kunstig. Vi bliver nødt til at afskaffe denne kunstige opdeling og indføre regler, der gælder for alle virksomheder med mere end f.eks. ti medarbejdere – ikke kun på dette område, men generelt. Deler ministeren den holdning?

Søren Søndergaard (EL): Vi kan støtte forhandlingsoplægget med løftet om, at ministeren vil vende tilbage, hvis de delegerede retsakter ikke bliver afgrænset tilstrækkeligt.

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Til Alexander Ryle angående ad hoc-modulet: I kompromisteksten er ad hoc-modulet blevet fjernet.

Til Christian Friis Bach: Jeg er enig i, at der sker en stor udvikling på området. Sektoren har typisk haft en atypisk ejerstruktur, og derfor har man reguleret det på anden vis, men politisk er jeg enig i, at vi også indsamler statistik fra den branche. Det gør vi i et andet regi. Det mener jeg vi skal gøre for at sikre kontinuiteten. Det vil være en noget større øvelse at inddrage fiskeri og landbrug i denne forordning, og jeg mener ikke, at det ville være det rigtige at gøre.

Kim Valentin (V): Jeg synes, det ville være urimeligt, hvis landmænd og fiskere skulle indberette to steder. På sigt kan man ændre procedurene, så der kun skal indberettes ét sted, men lige nu er det ikke sådan.

Formanden (Niels Flemming Hansen): Jeg kan konkludere, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Liberal Alliance, Danmarksdemokraterne, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti har ytret sig imod det.

Punkt 7. Siden sidst

EUU alm. del (20231) – Bilag 243 (kommenteret dagsorden)

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Jeg vil orientere om en række sager på det digitale område.

Søren Søndergaard (EL): Tusind tak for både skriftlige og mundtlige tilbagemeldinger på sager, vi har drøftet tidligere.

a) Forordningen om et interoperabelt Europa

KOM (2022) 0720

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Regeringen forelagde forhandlingsoplæg den 21. april 2023. Rådet og Europa-Parlamentet har den 13. november landet en endelig aftale om forslaget.

Forslagets indhold

Forordningen har til formål at sikre effektive og sammenhængende digitale offentlige tjenester for borgere og virksomheder på tværs af Europa.

Som en central forpligtelse bliver det obligatorisk for både Kommissionen og medlemsstaternes myndigheder at gennemføre interoperabilitetsvurderinger, før der fremsættes nye lovforslag eller træffes beslutninger om større ændringer af eksisterende grænseoverskridende it-systemer.

Regeringen finder overordnet aftalen balanceret, og at danske prioriteter er imødekommet på tilfredsstillende vis.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

b) Forordningen om kunstig intelligens

KOM (2021) 0206

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Efter en historisk lang trilogforhandling blev der indgået en aftale den 8. december 2023.

Det har været et langt forhandlingsforløb, og den daværende S-regering forelagde forhandlingsoplæg i udvalget den 3. juni 2022.

Jeg er rigtig glad for og stolt over, at vi nu som de første i verden har givet både virksomheder og borgere klarhed over, hvad de må og ikke må, når det kommer til kunstig intelligens. Med aftalen skaber vi et indre marked for etisk og sikker kunstig intelligens, og vi sikrer, at borgerne kan føle sig trygge ved den nye teknologi.

Det er historisk, og jeg er meget tilfreds med, at vi i EU har handlet rettidigt og allerede nu sætter rammerne for kunstig intelligens.

Indholdet af aftalen

Aftalen er balanceret, ambitiøs og bevarer den risikobaserede tilgang, som Danmark – i overensstemmelse med forhandlingsoplægget – har lagt vægt på.

En stor del af aftalen handler om brugen af kunstig intelligens på områder, hvor det kan medføre en høj risiko for borgernes sikkerhed eller rettigheder. Det gælder f.eks. i forbindelse med kritisk infrastruktur, rekruttering eller i sundhedsvæsenet. Her stiller vi krav til, at data er af høj kvalitet, bliver behandlet sikkert, og at man løbende vurderer risikoen.

Helt i tråd med de store vægte i forhandlingsoplægget er både definitionen af kunstig intelligens og højrisikoanvendelserne blevet defineret klarere og tydeligere afgrænset.

I forhandlingerne er der også kommet et helt nyt afsnit ind om såkaldte kunstig intelligens-systemer og -modeller til generelle formål, som f.eks. ChatGPT. Denne type kunstig intelligens havde Kommissionen af gode grunde ikke taget direkte højde for i det oprindelige forslag fra april 2021.

Jeg synes, det er rigtig godt, at der med aftalen kræves transparens for modeller til generelle formål, og at der kommer regler for, at man skal holde skarpt øje med de mest kraftfulde kunstig intelligens-modeller. Det er også i tråd med det danske forhandlingsoplæg, der lægger vægt på en risikobaseret tilgang og på at sikre en etisk og sikker anvendelse af kunstig intelligens.

Derudover indeholder aftalen også enkelte forbud mod uacceptabel brug af kunstig intelligens, f.eks. såkaldt social scoring, som vi har set i Kina. Her rangeres borgere og gives eller nægtes ydelser – alene ud fra hvordan de har opført sig i en anden ikke-relateret sammenhæng. Ansigtsgenkendelse i realtid på offentlige steder med henblik på retshåndhævelse bliver også forbudt, dog med visse afgrænsede undtagelser.

Aftalen er i min optik landet på en afbalanceret måde, der respekterer borgernes rettigheder, samtidig med at det er muligt for de retshåndhævende myndigheder at bruge den mest effektive teknologi til at beskytte befolkningen og bekæmpe alvorlig kriminalitet, når der er en overhængende trussel, og når der bliver taget de nødvendige forholdsregler.

Endelig vil Kommissionen håndhæve reglerne for kunstig intelligens til generelle formål. Det er jeg rigtig tilfreds med, da det sikrer en effektiv og konsekvent håndhævelse over for de store globale spillere – det har Danmark lagt vægt på i forhandlingerne.

Samlet set er jeg rigtig godt tilfreds med aftalen, som jeg synes i meget høj grad reflekterer de danske prioriteter fra forhandlingsoplægget.

Aftalen skal nu formelt vedtages af Rådet og Parlamentet, oversættes og offentliggøres – det forventer vi sker i første halvdel af 2024. Derefter vil der være en trinvis implementering, hvor størstedelen af forordningen vil finde anvendelse efter 2 år.

Kommissionen har dog allerede åbnet en såkaldt AI Pact, hvor virksomheder frivilligt allerede nu kan skrive sig op til at leve op til hele forordningen, så snart den bliver offentliggjort.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg er meget enig med ministeren i, at denne forordning er et eksempel på, når EU er bedst. Man er tidligt ude, man tager udgangspunkt i hensynet til borgerne, og forordningen kan forhåbentlig være normsættende for brug af kunstig intelligens. Det kan vi være stolte af – der kan EU virkelig noget.

Ministeren nævner national sikkerhed og en række undtagelser. I visse tilfælde skal der altså en menneskelig vurdering til, så man ikke bare kan sætte robotter til det. Men udfordringen er – som vi har set i Kina – at man kan bruge argumentet om den nationale sikkerhed, så det er reelt en gummi-paragraph. Hvis regimer vil udnytte den paragraph, kan man bruge den til ret meget. Hvad er ministerens vurdering af det? Og hvad er regeringens holdning til afgrænsning af, hvornår argumentet om national sikkerhed kan bruges?

Teknologierne udvikler sig i rivende fart. Hvordan håndhæver vi i praksis, at virksomheder ikke gør noget forbudt? Dataetisk Råd følger mange lignende områder. Kunne man forestille sig, at de også kan følge området for kunstig intelligens? Eller skal der oprettes et separat råd om etikken i kunstig intelligens, der kan holde styr på, at vi får implementeret de gode principper?

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Jeg er helt enig i, at dette er et godt eksempel på, når EU er bedst. Vi har fået de første regler i verden for kunstig intelligens – og på en god måde, nemlig med den risikobaserede tilgang, hvor man forsøger at hegne det ind, der er mest risikobetonet, men hvor man samtidig sikrer, at der også er plads til innovation. Vi bliver nødt til at have nogle rammer for kunstig intelligens. Jeg er meget tilfreds med, hvor aftalen om AI-forordningen er landet.

Theresa Scavenius spørger ind til national sikkerhed, og jeg antager, at der hentydes til ansigtsgenkendelse i realtid for retshåndhævende myndigheder, som ligger i forbudskategorien. Der er visse undtagelser for særlig farlig kriminalitet, der er omfattet af den europæiske arrestordre. Danmark er på grund af retsforbeholdet ikke omfattet.

Theresa Scavenius spørger også, hvad man gør i praksis. Det punkt er stadig til afklaring. Der skal være et nationalt tilsyn med AI-forordningen, men vi ikke er afklaret omkring, hvor det skal ligge. Hvad angår håndhævelse har Danmark lagt stor vægt på, at der også skal foregå grænseoverskridende håndhævelse. Der oprettes et AI-kontor i Kommissionen for håndhævelse af de grænseoverskridende elementer, og det er vi godt tilfredse med, for det er svært for et lille land at stå med håndhævelsen alene.

Alexander Ryle (LA): Kan Danmark vælge frivilligt at tilslutte sig, at man ikke vil gøre brug af ansigtsgenkendelse? Og er det ikke det rigtige at gøre, nu hvor der er så meget snak om det vigtige i, at kunstig intelligens skal bruges etisk forsvarligt? Jeg er ikke sikker på, at alle ville mene, at brug af ansigtsgenkendelse er etisk forsvarligt – det er de facto massovervågning af borgerne. Selv hvis vi tilslutter os, er der undtagelser i forordningen, så man kan bruge ansigtsgenkendelse til f.eks. at opklare drab eller anden alvorlig forbrydelse.

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Der er retsforbehold på området, og det betyder, at Danmark kan vælge at bruge ansigtsgenkendelse, men det er Justitsministeriets ressortområde. De vil afgøre, i hvilket omfang man vil bruge det i Danmark.

Theresa Scavenius (UFG): Hvilken position vil ministeren som ressortminister for AI-området opfordre regeringen til at indtage?

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Jeg udtaler mig om det, der ligger inden for mit ressort. Det har været vigtigt for Danmark, at der stadig er mulighed for at bruge de nye digitale muligheder, men afgrænset. Derfor har Danmark støttet, at det er muligt at bruge ansigtskendelse i realtid i de mest alvorlige situationer, hvor forbrydelserne er omfattet af den europæiske arrestordre. Det er vi tilfredse med.

c) Forordning om en sikker digital identitet

KOM (2021) 0136

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Forordningen er en ramme for europæisk digital identifikation og hedder eIDAS2. Man nåede til enighed i trilogforhandlingerne den 8. november 2023.

Forslagets indhold

Forordningen introducerer en digital id-tegnebog, som vil kunne anvendes til at identificere og autentificere sig med på tværs af EU samt rumme digitale certifikater og beviser. Det kan f.eks. være et digitalt kørekort og uddannelsesbeviser.

Forhandlingssituationen

Forhandlingsresultatet er generelt set tilfredsstillende for Danmark. Bl.a. har vi sikret, at der ikke er krav om, at borgerne skal møde fysisk op for at få en tegnebog.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

d) Forordningen om horisontale cybersikkerhedskrav til produkter med digitale elementer

KOM (2022) 0454

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Jeg kan melde om positive resultater af forhandlingerne om cyberrobusthedsforordningen.

Forslagets indhold

Forslaget sigter på at sikre et højt bundniveau for cybersikkerhed i produkter med digitale elementer. Det kan være alt fra webkameraer og mobiltelefoner til netværksudstyr, industrimaskiner og softwareprodukter.

Forslagets udvikling

Danmark har været meget aktive i forhandlingerne og har opnået positive ændringer i forslaget med klarere definitioner og strømlining med anden lovgivning som f.eks. NIS2-direktivet.

Vores fokus har været på at skabe mere risikobaserede krav og større proportionalitet for virksomheder, især SMV'er, uden at gå på kompromis med beskyttelse af brugerne og ambitionen om et solidt minimumsniveau for cybersikkerhed. Det mener jeg i høj grad er lykkedes.

Forhandlingssituationen

Rådet og Parlamentet nåede til politisk enighed i trilogforhandlingerne den 30. november 2023. Rådet godkendte aftalen den 20. december, og således forventes forslaget formelt vedtaget inden længe.

Jeg vil orientere udvalget om den endelige aftale, når vi kender detaljerne i den endelige tekst nærmere.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

e) Forordningen om en fælles digital portal

KOM (2017) 0256

Digitaliseringsministeren (Marie Bjerre): Forordningen er måske bedre kendt som Single Digital Gateway.

Forordningen har til formål at forbedre borgeres og virksomhedernes digitale rettigheder på tværs af EU og gøre det lettere at betjene sig digitalt på tværs af EU.

Der var frist for implementeringen af to af forpligtelserne i forordningen den 12. december 2023. Fuld implementering har desværre ikke været mulig til tiden. Det skyldes bl.a., at en gennemførelsesretsakt har været forsinket med 1 år og først blev vedtaget i juni 2022.

Regeringen lægger i implementeringen vægt på at holde de offentlige udgifter lavest muligt på tværs af den offentlige sektor. For begge forpligtelser gælder det, at der både skal etableres central infrastruktur og foretages tilpasninger hos et stort antal statslige og kommunale digitale tjenester. Det er en stor og kompleks it-opgave.

Danmark følger implementeringshastigheden i størstedelen af medlemslandene, og Kommissionen er klar over, at en meget stor del af EU-landene ikke vil nå i mål til tiden.

Vi bestræber os selvfølgelig altid på at implementere til tiden, men her har det simpelt hen ikke været muligt. Jeg ville gerne have, at I hørte det direkte fra mig, hvorfor jeg tog dette punkt med i dag.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 11.25.